

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bokföringslagen och av vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av bokföringslagen och av vissa lagar som har samband med den (RP 208/2016 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Mika Björklund, arbets- och näringsministeriet
- konsultativ tjänsteman Marja Hanski, arbets- och näringsministeriet
- byråchef Tiina Visakorpi, Finansinspektionen
- överinspektör Marja-Liisa Rantanen, Skatteförvaltningen
- ordförande Timo Kaisanlahti, Bokföringsnämnden
- expert Hannu Ylänen, Finlands näringsliv rf
- jurist Antti Turunen, Centralhandelskammaren
- CGR Tuomas Honkamäki, Finlands Revisorer rf
- chef för konkurrensfrågor Satu Grekin, Företagarna i Finland rf
- professor Pontus Troberg.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Konkurrens- och konsumentverket
- Finlands Kommunförbund
- Suomen Asiakastieto Oy
- Finansbranschens Centralförbund rf
- Finnwatch rf
- Finlands Fastighetsförbund rf
- Delegationen för stiftelser och fonder rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det ändringar i bokföringslagen, värdepappersmarknadslagen, aktiebolagslagen och lagen om andelslag.

Betänkande EkUB 33/2016 rd

Genom propositionen verkställs riksdagens uttalande i samband med antagandet av revisionslagen om att verksamhetsberättelsen ska undantas från kravet på en rättvisande bild. Genom propositionen genomförs dessutom Europaparlamentets och rådets direktiv vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy. Det föreslås att bestämmelser om icke-finansiell rapportering fogas till bokföringslagen. I värdepappersmarknadslagen föreslås ett bemyndigande att genomförande direktivets avsnitt om mångfaldspolicy. Dessutom föreslås tekniska ändringar i aktiebolagslagen och lagen om andelslag.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Ekonomiutskottet tillstyrker propositionen med några få ändringar.

I propositionen föreslår regeringen ändringar i bokföringslagen, värdepappersmarknadslagen, aktiebolagslagen och lagen om andelslag. Syftet med ändringarna är att verkställa riksdagens uttalande (EkUB 16/2016 rd — RP 70/2016 rd) om att verksamhetsberättelsen ska undantas från kravet på en rättvisande bild. Avsikten är också att genomföra de ändringar i Europaparlamentets och rådets direktiv (2014/95/EU) som gäller icke-finansiell rapportering och upplysningar om mångfaldspolicy.

Vid utfrågningen i ekonomiutskottet fäste de sakkunniga uppmärksamhet vid det inledande stycket till och ordalydelsen i den bestämmelse som anger kravet på verksamhetsberättelsens innehåll. De sakkunniga kommenterade också den presumtionsbestämmelse som föreslås i samband med kravet på en rättvisande bild i bokslutet. Enligt den behöver uppgifter som enligt lag ska uppges i verksamhetsberättelsen inte upprepas i bokslutet. De sakkunniga som utskottet hörde framförde delvis motstridiga uppfattningar om de ändringar som föreslås i propositionen.

Verksamhetsberättelsen. Ekonomiutskottet påpekar att avsikten inte är att ändra det rådande rättsläget till dessa delar. En ändring i ordalydelsen kunde tolkas som en innehållslig ändring trots att syftet bara är att klarlägga rättsläget. För att undvika oklarheter bör man inte ändra enbart ordalydelsen i en bestämmelse, om inte formuleringen i den gällande regleringen har upplevts som särskilt problematisk.

En rättvisande bild i bokslutet. Enligt presumtionsbestämmelsen behöver uppgifter som enligt lag ska uppges i verksamhetsberättelsen inte upprepas i bokslutet. Den föreslagna ändringen är en anvisning om det inbördes förhållandet mellan informationen i verksamhetsberättelsen och i bokslutet till den del det handlar om kravet på att bokslutet ska ge en rättvisande bild. Ekonomiutskottet anser att de föreslagna bestämmelserna fyller sitt syfte.

Icke-finansiell rapport. Enligt projektet för minskad administrativ börda i regeringsprogrammet ska företagens administrativa börda inte ökas i onödan. I enlighet med detta har det inte ansetts behövt utsträcka tillämpningsområdet för den föreslagna regleringen längre än vad som krävs i direktivet. Ekonomiutskottet anser att detta är rätt sätt att utveckla lagstiftningen. Utskottet påminner om att samhällsansvarsrapporteringen kan utvecklas på ett effektivt sätt också genom självreglering och att det inte alltid krävs lagstiftning. I den nationella lagstiftningen, som är

Betänkande EkUB 33/2016 rd

förpliktande, bör man hålla sig inom sameuropeiska rambestämmelser. Samhällsansvarsrapporteringen utvecklas konstant, och utvecklingens riktning bestäms i hög grad inom ramen för det internationella samarbetet. Särdrag i den nationella lagstiftningen kan leda till överlappande lagstiftning eller annars till oändamålsenliga handlingsregler.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av bokföringslagen

3 a kap. 2 §. Rapportens innehåll. Det är möjligt att tolka 4 mom. så att man kommer till en felaktig slutsats om bestämmelsens innehåll. I direktivet (2014/95/EU) sägs det att ”Om företaget inte följer någon policy i en eller flera av dessa frågor ska den icke-finansiella rapporten innehålla en klar och motiverad förklaring till detta”. I detta sammanhang avses med ”dessa frågor” frågor som rör miljö, sociala förhållanden och personal, respekt för mänskliga rättigheter samt bekämpning av korruption och mutor och frågor som hänför sig till dessa. Rapporten ska uppta en kort beskrivning av den bokföringsskyldiges modell för affärsverksamheten, en beskrivning av verksamhetsprinciperna, resultaten av att verksamhetsprinciperna har iakttagits, de viktigaste riskerna som anknyter till dessa frågor och de viktigaste icke-finansiella resultatindikatorerna.

För att undvika oklarheter föreslår ekonomiutskottet att 3 a kap. 2 § 4 mom. får följande lydelse:

”Om den bokföringsskyldige till någon del inte iakttar de verksamhetsprinciper som avses i 3 mom. 2 punkten i förhållande till de frågor som nämns i 1 och 3 mom., ska orsaken till att de inte iakttas motiveras i rapporten.”

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—4 i proposition RP 208/2016 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 208/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av bokföringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i bokföringslagen (1336/1997) 3 kap. 2, 2 a, 3, 4, 12 och 13 §, sådana de lyder, 2, 2 a, 3 och 4 § i lag 1620/2015, 12 § i lagarna 1208/2015 och 1620/2015 samt 13 § i lagarna 1304/2004 och 1620/2015, samt
fogas till lagen ett nytt 3 a kap. som följer:

3 kap.

Bokslut och verksamhetsberättelse

2 §

En rättvisande bild i bokslutet

Bokslutet ska ge en rättvisande bild av den bokföringsskyldiges verksamhetsresultat och ekonomiska ställning i enlighet med väsentlighetsprincipen och med beaktande av arten och omfattningen av den bokföringsskyldiges verksamhet.

Om inte iakttagande av de förpliktelser som föreskrivs någon annanstans i denna lag leder till en rättvisande bild enligt 1 mom. ska den bokföringsskyldige med beaktande av 2 a § i noterna uppgge de omständigheter som behövs för detta. Uppgifter som enligt denna eller någon annan lag ska uppges i verksamhetsberättelsen behöver dock inte uppges.

Om iakttagande av någon annan bestämmelse i denna lag än 3 § på ett betydande sätt skulle äventyra möjligheterna att ge en rättvisande bild, ska den inte tillämpas. Bestämmelsen i fråga ska specificeras i noterna och dessutom ska en utredning ges om grunderna för att den inte tillämpas och hur detta påverkar verksamhetsresultatet och den ekonomiska ställningen.

Närmare bestämmelser om tillämpningen av 1 mom. på mikroföretag utfärdas genom förordning av statsrådet.

Betänkande EkUB 33/2016 rd

2 a §

Väsentlighet som en allmän bokslutsprincip

En omständighet som framgår av bokslutet är väsentlig då utelämnande av eller felaktigheter i den rimligen kan förväntas påverka de beslut som användarna fattar på grundval av bokslutet. Även om en omständighet i sig är oväsentlig ska väsentlighetsbedömningen avse helheten, om flera liknande omständigheter föreligger.

När det är fråga om en sådan omständighet gällande bokslutet som inte är väsentlig för en rättvisande bild, får avvikelser ske från denna lags bestämmelser om

- 1) periodisering av inkomster eller utgifter,
- 2) värdering av tillgångs- eller skuldposter,
- 3) framställningssätt,
- 4) uppgifter som ska framgå av bokslutet, eller
- 5) upprättande av koncernbokslut.

Bestämmelsen i 2 mom. tillämpas inte på skyldigheten enligt 2 kap. 1 § att anteckna varje affärshändelse i bokföringen. En redogörelse för en avvikelse enligt 2 mom. ska ingå i noterna.

3 §

Övriga allmänna bokslutsprinciper

När bokslutet upprättas i enlighet med 2 och 2 a § och när den ingående balansen upprättas ska följande principer följas:

- 1) den bokföringsskyldige ska förutsättas fortsätta sin verksamhet,
- 2) konsekvens ska iakttas när principerna och metoderna för upprättande av bokslutet tillämpas från en räkenskapsperiod till en annan,
- 3) uppmärksamhet ska fästas vid affärshändelsernas faktiska innehåll och inte enbart vid deras juridiska form (*innehållsbetoning*),
- 4) försiktighet ska iakttas oberoende av räkenskapsperiodens resultat,
- 5) den ingående balansen ska basera sig på den föregående räkenskapsperiodens utgående balans,
- 6) de intäkter och kostnader som hänför sig till räkenskapsperioden ska tas upp utan hänsyn till datum för betalningen (*prestationsprincipen*),
- 7) varje tillgång och annan post som tas upp bland posterna i balansräkningen ska värderas särskilt för sig, och
- 8) i balansräkningen ska poster bland aktiva respektive passiva och i resultaträkningen intäkter och kostnader tas upp till fullt belopp utan att de dras av från varandra, om inte en sammanställning behövs för att ge en rättvisande bild (*nettningsförbud*).

Den försiktighet som avses i 1 mom. 4 punkten förutsätter särskilt att bokslutet tar upp

- 1) endast sådana vinster som har realiserats under räkenskapsperioden, och
- 2) alla avskrivningar och nedskrivningar av aktiva samt uppskrivningar av skulder liksom alla förutsebara förpliktelser och möjliga förluster som har uppkommit under den avslutade eller tidigare räkenskapsperioder, även om de blir kända först efter räkenskapsperiodens utgång.

När det är fråga om en sådan väsentlig omständighet som avses i 2 a § får avvikelser från principen i 1 och 2 mom. göras endast av särskilda skäl. En sådan avvikelse ska basera sig på lag eller

Betänkande EkUB 33/2016 rd

på en bestämmelse eller föreskrift som utfärdats med stöd av lag. Noterna ska innefatta en redogörelse för grunderna till avvikelserna och en beräkning av hur avvikelserna påverkar räkenskapsperiodens resultat och den ekonomiska ställningen.

4 §

Rättelse och komplettering av bokföring enligt fakturerings- och kontantprincipen samt bokslut enligt kontantprincipen

Mindre noteringar som gjorts enligt fakturerings- eller kontantprincipen behöver inte rättas och kompletteras enligt prestationsprincipen innan bokslutet upprättas, om inte deras totala inverkan är väsentlig.

Om ett mikroföretag är en förening eller stiftelse får det upprätta sitt bokslut också enligt kontantprincipen, förutsatt att det inte är moderföretag i en koncern för vilken det ska upprättas koncernbokslut. Ett bokslut som upprättas enligt kontantprincipen ska innehålla åtminstone följande noter:

- 1) en bedömning av förfarandets inverkan på räkenskapsperiodens resultat och på den ekonomiska ställningen,
- 2) leverantörsskulder och försäljningsfordringar som inte tagits upp i balansräkningen,
- 3) förändringar i omsättningstillgångar enligt 4 kap. 4 § 2 mom.,
- 4) förändringar i bestående aktiva enligt 4 kap. 3 §,
- 5) räntor på främmande kapital enligt prestationsprincipen, och
- 6) semesterlöneskuld enligt prestationsprincipen.

12 §

Uppgifter om revision

Om den bokföringsskyldiges bokslut och förvaltning är föremål för sådan revision som avses i revisionslagen (1141/2015), ska den bokföringsskyldige foga en kopia av revisionsberättelsen till sitt bokslut och sin verksamhetsberättelse som ges in för registrering samt till det bokslut och den verksamhetsberättelse som den bokföringsskyldige själv publicerar.

13 §

Specifikationer till balansräkningen

Bokslutet ska bekräftas med specifikationer till balansräkningen.

På specifikationer till balansräkningen tillämpas 2 kap. 7 och 9 § samt 10 § 1 och 3 mom.

Specifikationer till balansräkningen ska inte ges in för registrering.

Betänkande EkUB 33/2016 rd

3 a kap.

Icke-finansiell rapport

1 §

Tillämpningsområde

Ett sådant stort företag av allmänt intresse som avses i 1 kap. 9 § och vars genomsnittliga antal anställda under räkenskapsperioden överstiger 500 personer ska ta in också en icke-finansiell rapport i sin verksamhetsberättelse.

2 §

Rapportens innehåll

Rapporten ska åtminstone innehålla information om hur den bokföringsskyldige sköter frågor som gäller

- 1) miljö,
- 2) sociala förhållanden och personal,
- 3) respekt för mänskliga rättigheter,
- 4) bekämpning av korruption och mutor.

Information ska lämnas i den utsträckning som krävs för att konsekvenserna av den bokföringsskyldiges verksamhet ska kunna förstås.

Rapporten ska uppta

- 1) en kort beskrivning av den bokföringsskyldiges modell för affärsverksamheten,
- 2) en beskrivning av de verksamhetsprinciper som den bokföringsskyldige följer vid skötseln av de frågor som nämns i 1 mom. samt av de förfaranden som den bokföringsskyldige iakttar för att garantera tillbörlig aktsamhet,
- 3) resultaten av att de verksamhetsprinciper som avses i 2 punkten har iakttagits,
- 4) en beskrivning av de viktigaste risker som anknyter till de frågor som nämns i 1 mom, och som sannolikt skadar den bokföringsskyldiges verksamhet om de realiseras så att i beskrivningen beaktas den bokföringsskyldiges affärsförbindelser, produkter och tjänster samt verksamhetens art och omfattning i övrigt samt en rapport om hur den bokföringsskyldige hanterar dessa risker,
- 5) de viktigaste icke-finansiella nyckeltal, som har betydelse för den bokföringsskyldiges affärsverksamhet.

Om den bokföringsskyldige till någon del inte iakttar de verksamhetsprinciper som avses i 3 mom. 2 punkten i förhållande till de frågor som nämns i 1 och 3 mom., ska orsaken till att de inte iakttas motiveras i rapporten.

I rapporten ska det vid behov hänvisas till de tal som läggs fram i bokslutet eller lämnas ytterligare information om dem.

Rapporten får utarbetas så att den bokföringsskyldige om denne så vill iakttar också nationella, Europeiska unionens eller internationella verksamhetsramar. Den bokföringsskyldige ska i så fall ange vilka verksamhetsramar som iakttagits då rapporten utarbetats.

Betänkande EkUB 33/2016 rd

3 §

Undantag från tillhandahållandet av information

Information som hänför sig till förhandlingar eller händelser eller frågor som framkommer under dem behöver inte ges, om den bokföringsskyldige har grundad anledningen att anta att offentliggörande av informationen allvarligt skulle skada den bokföringsskyldiges kommersiella status. En förutsättning är dock att uteblivet offentliggörande av informationen inte utgör ett hinder för en rättvisande uppfattning av utvecklingen och resultatet av den bokföringsskyldiges verksamhet samt av konsekvenserna av den ekonomiska ställningen.

4 §

Koncern

Om den bokföringsskyldige är moderföretag i en koncern, lämnar moderföretaget en rapport enligt 2 § om koncernen. Ett dotterföretag är inte skyldigt att lämna en separat rapport, om information om dotterföretaget ingår i moderföretagets rapport.

5 §

Rapport som är separat från verksamhetsberättelsen

Den bokföringsskyldige kan ge den information som avses i 2 § också i form av en rapport som är separat från verksamhetsberättelsen, om den offentliggörs samtidigt som verksamhetsberättelsen. Alternativet kan den separata rapporten offentliggöras på den bokföringsskyldiges webbplats inom sex månader efter den aktuella bokslutsdagen, om det i verksamhetsberättelsen hänvisas till denna separata rapport som publiceras på webbplatsen senare.

Den separata rapporten ska dateras och undertecknas med iakttagande av 3 kap. 7 § 1 mom.

6 §

Kontroll av information

Den bokföringsskyldiges revisor ska kontrollera att den bokföringsskyldige har lämnat en icke-finansiell rapport. Om rapporten lämnas i form av en berättelse som är separat från verksamhetsberättelsen och informationen i bokslutet och den separata rapporten inte stämmer överens, ska revisorn uppge detta i sin revisionsberättelse.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 3 kap. 2, 2a, 3 och 4 § tillämpas första gången på bokslutet och verksamhetsberättelsen för den räkenskapsperiod som utgår den 31 december 2016.

Lagens 3 a kap. tillämpas första gången på verksamhetsberättelsen och den separata rapporten för den räkenskapsperiod som utgår den 31 december 2017.

2.

Lag

om ändring av 7 kap. i värdepappersmarknadslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i värdepappersmarknadslagen (746/2012) 7 kap. 17 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1278/2015, samt
fogas till 7 kap. en ny 7 a § som följer:

7 kap.

Regelbunden informationsskyldighet

7 a §

Icke-finansiell rapport

Emittenten ska i verksamhetsberättelsen eller i en separat berättelse lägga fram en icke-finansiell rapport med iakttagande av 3 a kap. i bokföringslagen (1336/1997).

17 §

Bemyndigande att utfärda förordning

Genom förordning av finansministeriet får närmare bestämmelser utfärdas

1) om informationsskyldigheten enligt detta kapitel i syfte att genomföra öppenhetsdirektivet och de rättsakter som kommissionen antagit med stöd av öppenhetsdirektivet,

2) om innehållet i och offentliggörandet av i detta kapitel avsedda halvårsrapporter, bokslut och verksamhetsberättelser samt annan informationsskyldighet,

3) om den bolagsstyrningsrapport som värdepappersemittenten ska lämna och offentliggörandet av den i syfte att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/46/EG om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG om årsbokslut i vissa typer av bolag, 83/349/EEG om sammanställd redovisning, 86/635/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för banker och andra finansiella institut och 91/674/EEG om årsbokslut och sammanställd redovisning för försäkringsföretag, och om lämnande av information om det organ som sköter de uppgifter som värdepappersemittentens revisionskommitté har baserade på Europaparlamentets och rådets direktiv

Betänkande EkUB 33/2016 rd

2006/43/EG om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG,

4) i syfte att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/95/EU om ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy,

5) om överensstämmelsen när det gäller regleringen av tredjeländers regelbundna informationsskyldighet, så att förordningen inte står i strid med öppenhetsdirektivet eller Europeiska unionens bestämmelser om bokslut och koncernbokslut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

En rapport om mångfaldspolicyn ska utarbetas första gången för den räkenskapsperiod som börjar den 1 januari 2017 så att rapporteringen sker 2018.

3.

Lag

om ändring av 6 kap. 16 a § i aktiebolagslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i aktiebolagslagen (624/2006) 6 kap. 16 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 623/2016, som följer:

6 kap.

Aktiebolagets ledning och företrädare

16 a §

Styrelsens uppgifter i bolag av allmänt intresse

Det som föreskrivs i 1 mom. 3 punkten och 2 mom. gäller inte

- 1) bolag vars moderbolag sköter uppgifterna i fråga,
- 2) företag (fondföretag) enligt artikel 1.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser fondföretag för kollektiva investering-

Betänkande EkUB 33/2016 rd

ar i överlåtbara värdepapper eller alternativa investeringsfonder enligt artikel 4.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, eller

3) sammanslutningar vars enda uppgift är att emittera värdepapper med bakomliggande tillgångar som säkerhet enligt i artikel 2.5 i kommissionens förordning (EG) nr 809/2004 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG i fråga om informationen i prospekt, dessas format, införlivande genom hänvisning samt offentliggörande av prospekt och annonsering.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 6 kap. 16 a § i lagen om andelslag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om andelslag (421/2013) 6 kap. 16 a §, sådan den lyder i lag 624/2016, som följer:

6 kap.

Andelslagets ledning och företrädare

16 a §

Styrelsens uppgifter i andelslag av allmänt intresse

Om ett andelslag är ett sådant företag av allmänt intresse som avses i 1 kap. 9 § i bokföringslagen har dess styrelse i uppgift att i fråga om andelslagets ekonomiska rapporter och granskning särskilt följa upp och bedöma andelslagets

- 1) ekonomiska rapporteringssystem,
- 2) inre övervakning och granskning samt riskhanteringssystem med hänsyn till effektiviteten,
- 3) revisors oberoende och särskilt dennes tillhandahållande av andra tjänster än revisionstjänster.

Betänkande EkUB 33/2016 rd

Utöver de uppgifter som nämns i 1 mom. ska styrelsen följa andelslagets revision och bereda val av andelslagets revisor.

Det som föreskrivs i 1 mom. 3 punkten och 2 mom. gäller inte

1) en sammanslutning vars modersammanslutning sköter uppgifterna i fråga,

2) företag (fondföretag) enligt artikel 1.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser fondföretag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper eller alternativa investeringsfonder enligt artikel 4.1a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010, eller

3) sammanslutningar vars enda uppgift är att emittera värdepapper med bakomliggande tillgångar som säkerhet enligt i artikel 2.5 i kommissionens förordning (EG) nr 809/2004 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG i fråga om informationen i prospekt, dessas format, införlivande genom hänvisning samt offentliggörande av prospekt och annonsering.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 9.12.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kaj Turunen saf
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Harry Harkimo saml
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Eero Lehti saml
medlem Rami Lehto saf
medlem Markus Lohi cent
medlem Martti Mölsä saf
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Ville Skinnari sd
medlem Antero Vartia gröna

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller

Betänkande EkUB 33/2016 rd

Reservation

RESERVATION

Motivering

Genom propositionen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv vad gäller vissa stora företags och koncerners tillhandahållande av icke-finansiell information och upplysningar om mångfaldspolicy. Bestämmelser om icke-finansiell rapportering fogas till bokföringslagen.

Lagförslaget är bristfälligt i fråga om icke-finansiell rapportering. Enligt projektet för minskad administrativ börda i regeringsprogrammet ska företagens administrativa börda inte ökas i onödan. I enlighet med detta har det inte ansetts behövt utsträcka tillämpningsområdet för den föreslagna regleringen längre än vad som krävs i direktivet. Det leder till att gränsen för tillämpning av rapporteringsskyldigheten är alltför strikt och skyldigheten därmed delvis är för snäv.

Tillämpningsområde

I propositionen föreslås det att rapporteringsskyldigheten bara ska gälla stora bolag av allmänt intresse (börsnoterade bolag, kreditinstitut, försäkringsbolag) i vilka antalet anställda överstiger 500 personer. Det betyder i Finland bara ungefär etthundra företag. Direktivet hindrar emellertid inte medlemsstaterna från att kräva offentliggörande av icke-finansiell information också av andra företag än vad som föreskrivs i direktivet.

Den begränsning av rapporteringsskyldigheten som regeringen föreslår är godtycklig och kommer bara att gälla en mycket snäv krets av företag. Med tanke på ett företags människorätts- och miljörisiker och konsekvenser saknar det betydelse om företaget har listats på börsen eller inte. Till exempel inom dagligvaruhandeln är Kesko ett börsnoterat bolag men inte S-gruppen. Bolagen bedriver verksamhet inom samma bransch och i samma länder, och riskerna och konsekvenserna i fråga om deras verksamhet är identiska. På den grunden är det godtyckligt att Kesko ska omfattas av skyldigheten att utarbeta en icke-finansiell rapport medan S-gruppen inte gör det. Detta kan också anses innebära att identiska konkurrerande bolag försätts i en ojämlik ställning.

Tillämpningsområdet bör utvidgas till att omfatta alla olistade och listade bolag i Finland som definieras som stora bolag i bokföringslagen. Definitionen i bokföringslagen grundar sig på bokslutsdirektivet (2013/34/EU) där ett av de tre gränsvärdena för definitionen av stort företag är över 250 anställda. De företag som avses i 1 kap. 4 c § i bokföringslagen är i finländskt mått stora företag vars verksamhet kan vara förenad med betydande gränsöverskridande människorätts- och andra risker och konsekvenser i synnerhet i utvecklingsländer.

Skyldigheten att utarbeta en icke-finansiell rapport är flexibel på så sätt att ett företag på behörigt sätt bedömer de potentiella människorätts- och övriga konsekvenserna och det utifrån detta bestäms hur omfattande och detaljerad rapporteringen ska vara. Skyldigheten kan således inte anses vara oskäligt betungande för stora företag med över 250 anställda. De rapporteringsskyldigheter som följer av direktivet ökar alltså inte i onödan den administrativa bördan för de företag som på behörigt sätt har bedömt att deras verksamhet inte har betydande konsekvenser i fråga om de mänskliga rättigheterna och motiverat detta i sin rapport.

Betänkande EkUB 33/2016 rd

Reservation

Underleverantörer och varuleverantörer

De stora bolagen i Finland bör dessutom åläggas att göra en riskbedömning för att identifiera de varuleverantörer och underleverantörer och som är väsentliga med tanke på konsekvenserna av företagsverksamheten. Redan nu uppger en del av de stora finländska företagen frivilligt sina viktigaste underleverantörer och varuleverantörer. När det gäller företag som deltar i en global upphandlingskedja kan det behövas uppgifter om underleverantörer och andra centrala aktörer i värdekedjan för att identifiera eventuella negativa människorättskonsekvenser och för att fördela och bedöma ansvaret mellan aktörerna i kedjan. Då kan myndigheterna till exempel också mer effektivt spåra produktionsställen i de fall när man har upptäckt produktsäkerhetsrisker. Också konsumenterna får information om under vilka förhållanden en vara har tillverkats vilket bidrar till mer ansvarsfulla val i framtiden. Propositionen bör följaktligen kompletteras med en skyldighet att rapportera de med tanke på konsekvenserna av företagsverksamheten viktigaste varuleverantörerna och underleverantörerna.

När information inte behöver ges

Enligt propositionen behöver information i undantagsfall inte ges, om den bokföringsskyldige har grundad anledningen att anta att offentliggörande av informationen allvarligt skulle skada den bokföringsskyldiges kommersiella status. En förutsättning är ändå att uteblivet offentliggörande av informationen inte utgör ett hinder för en rättvisande uppfattning av utvecklingen och resultatet av den bokföringsskyldiges verksamhet samt av konsekvenserna av den ekonomiska ställningen.

Lagen får inte ge företagen fria händer att inte lämna information som är komprometterande för dem utan krav på motivering. Att ett företags kommersiella status äventyras är inte en tillräcklig grund för att begränsa till exempel företagens ansvar för att respektera de mänskliga rättigheterna och de förfaranden för att garantera tillräcklig aktsamhet inklusive rapporteringsskyldigheter som ingår i detta. Företagen bör åläggas att komma med en klar och motiverad anledning till varför informationen inte lämnas.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet men 3 a kap. 1, 2 och 3 § i lagförslag 1 med ändringar

Betänkande EkUB 33/2016 rd
Reservation

3 a kap.

Icke-finansiell rapport

1 §

Tillämpningsområde

Ett sådant stort företag ~~av allmänt intresse~~ som avses i 1 kap. 4 § och vars genomsnittliga antal anställda under räkenskapsperioden överstiger 500 personer ska ta in också en icke-finansiell rapport i sin verksamhetsberättelse.

2 §

Rapportens innehåll

(1 och 2 mom. som i EkUB)

Rapporten ska uppta

(1—3 punkten som i EkUB)

4) en beskrivning av de viktigaste risker som anknyter till de frågor som nämns i 1 mom, och som sannolikt skadar den bokföringsskyldiges verksamhet om de realiseras så att i beskrivningen beaktas den bokföringsskyldiges affärsförbindelser, produkter och tjänster samt verksamhetens art och omfattning i övrigt samt en rapport om hur den bokföringsskyldige hanterar dessa risker, samt uppgift om de av den bokföringsskyldiges varuleverantörer, underleverantörer och andra partner som är av betydelse med tanke på dessa frågor,

(5 punkten som i EkUB)

(4—6 mom. som i EkUB)

3 §

Undantag från tillhandahållandet av information

Information som hänför sig till förhandlingar eller händelser eller frågor som framkommer under dem behöver inte ges, om den bokföringsskyldige har grundad anledningen att anta att offentliggörande av informationen allvarligt skulle skada den bokföringsskyldiges kommersiella status. En förutsättning är dock att uteblivet offentliggörande av informationen inte utgör ett hinder för en rättvisande uppfattning av utvecklingen och resultatet av den bokföringsskyldiges verksamhet samt av konsekvenserna av den ekonomiska ställningen. Om den bokföringsskyldige inte tillhandahåller informationen i fråga på grund av affärshemligheter eller konkurrensskäl, ska rapporten innehålla en klar och motiverad förklaring till detta.

Helsingfors 9.12.2016

Hanna Sarkkinen vänst

Antero Vartia gröna